

Iz sestanka II. plenuma Okrožnega odbora ZMJK za Vzhodno Primorsko

Dne 18. aprila se je vršil v Ajdovščini II. sestanek okrožnega plenuma ZAMJK za Vzhodno Primorsko. Sestanek je imel svoj pomen predvsem v naslednjem:

1. Analiziral je politično stanje v našem okrožju predvsem v zvezi z odhodom mednarodne razmejitvene komisije ter določil nalogo mladinske organizacije in mladine sploh v zadnjem odločilnem jurišu ljudstva Julijske Krajine za pravično rešitev meja.

2. Ugotovil je napake in pomanjkljivosti, ki so se dogajale v mladinski organizaciji in podvel potrebne organizacijske ukrepe, da se jih odstrani. Nakazal je naloge mladine, katera naj si po Titovih besedah da »predvsem duška v ustvarjalnem delu.«

3. Ocenil je uspehe mladinske organizacije v proomajskem predkongresnem tekmovalstvu in poudaril, da se tekmovalstvo s 1. majem ne zaključuje. Plenum je obenem seznanil mladino s povabilom Centralnega odbora USAOJ-a na kongres Ljudske mladine Jugoslavije, ki se bo vršil v Zagrebu 9. majnika.

4. Končno je imel ta sestanek svoj pomen v tem, da je v zvezi s predstojecimi obletnicami, izražajoč enotno voljo mladine Julijske Krajine strnjene v njeni borbeni organizaciji ZAMJK, manifestiral pripadnost te mladine Osvobodilni fronti odnosno SIAU, pod katere vodstvom se je primorsko ljudstvo borilo v teku štiriletno narodno osvobodilne borbe.

V političnem poročilu je bilo ugotovljeno, da se je pri sprejemu mednarodne razmejitvene komisije naše ljudstvo v polni meri zavedalo važnosti prihoda komisije ter pokazalo svojo trdno voljo in zahtevo po priključitvi Julijske Krajine k FLRJ in da je za uresničenje te osnovne zahteve prišlo pravljeno storiti prav vse. To svoje notranje razpoloženje je izražalo v nešteti manifestacijah in demonstracijah proti postopanju civilne policije v coni A napram našim antifašistom, izražaja ga v požrtvovalnem delu za dvig gospodarstva in s tem dvig ljudskega blagostanja.

V teh odločilnih dneh se je pokazala enotnost vsega primorskega ljudstva, ki se v polni meri zaveda svoje moči — moči ljudskih množic. S pomočjo v živem, katerega nudi prebivalstvo cone B Trstu, zaprtim antifašistom v tržaških zaporih in družinam teh antifašistov, ki to ljudstvo pokazalo, da ne priznava razkosanja Julijske Krajine, da je enotno v svojem mišljenju in borbi za priključitev Julijske Krajine s Trstom k FLRJ.

Kljub vsem reakcionarnim poizkusom domače in inozemske reakcije, da bi razbila enotnost prebivalstva Julijske Krajine, lahko ugotavljamo, da se jim to ni posrečilo, marveč je to naše ljudstvo še podkrepilo in dvignilo v borbi za njegove osnovne nacionalne in socialne pravice. Ni se jim posrečilo zaradi tega, ker to ljudstvo stoji potrpečljivo v svoji politični organizaciji OF oz. SIAU.

Plenum je ugotovil, da se bo reakcija posluževala še podležijih manevrov, da bi razbila to enotnost, zlasti pa bo skušala rovariti med našo mladino; zato je bil sklep da je osnovna naloga nas vseh in s tem v zvezi vse mladine organizirane v ZMJK, da utrjuje SIAU odnosno OF, kajti s tem bomo pri nas v coni B na najboljši način čuvali in utrjevali našo ljudsko oblast, katero je ustvarjala narodno osvobodilna borba.

V diskusiji, ki se je razvila po političnem poročilu, so bili osvetljeni nekateri primeri, kako reakcija skuša razbiti enotnost mladine. Reakcija, zavedajoč se, da je enotnost mladine najtrdnješa opora SIAU in s tem naše ljudske oblasti, skuša to enotnost razbiti ter slabiti našo enotno voljo in zahtevo za priključitev k FLRJ.

Diskusija je ugotovila, da reakcija delno uspeva samo tam, kjer so naše organizacije z nepravilnim postopanjem, včasih celo sektaškim odnosom, mladino odbijale in jo tako dale v naročje reakciji. Ugotovila je tudi, da so naši odbori v mnogih krajih pozabili na osnovno nalogo mladinske organizacije, to je na ozgojo naše mladine. Prav s tem, da nismo mladini nudili potrebne ozgoje, je reakcionarna propaganda lažje oplivala na mladino.

V organizacijskem delu sestanka je bilo ocenjeno dosedanje delo mladinske organizacije in ugotovljene napake, ki so se sedaj pojavile.

Kot prva napaka je bila nakazana ozkost v organizaciji in ne dovoljna orientacija v delu. Naši okrajni plenumi, kot tudi okrožni, so imeli do sedaj zgolj reprezentativno vlogo. Spričo odprave profesionalizma, je delo slonelo na samem sekretariatu, v največjih primerih na sekretarjih samih. Zaradi tega organizacija ni mogla dobiti tistega razuma, ki bi ga spričo pripravljenosti mladine za delo lahko dobila.

Druga napaka, ki ima svoj izvor v prvi je, da je mladinska organizacija mladini vse premalo nudila; ni ji dajala novih in novih pestrih oblik dela. Kjer so bila mladinska vodstva ozka, kjer ni bil k reševanju problemov mladine pritegnjen široki mladi

mladinski

vesnik

GLASILO OKROŽNEGA ODBORA ZMJK ZA VZHODNO PRIMORSKO

Leto II. ★ Štev. 7.

Ajdovščina, 4. maja 1946

Mladina Slovenskega Primorja nosi pozdrave Izvršnemu odboru OF v Ljubljano

V krasnem pomladanskem jutru se dne 26. aprila že zgodaj, ob 5.30 zbirajo mladinci in mladinke iz Tolmina in pričakujejo avtomobila, ki jih bo porazdelil vzdolž štafetne proge do Želina. Točno 3 minute pred sedmo uro se štafeta prične in prvi tekač teče, spremljan od harmonike in klicev ljudstva, ki se je zbralo na trgu. Mladinec teče in preda štafeto mladinki, ki jo ubere z isto naglico. Oči in obrazi jim žare, vsako skuša v najhitrejšem času dospeti do cilja. In res smo že ob 7.12 v Sv. Luciji, kjer nas pričakuje štafeta iz Grgarja. Mladina tega okraja se ni plašila truda, ko je prišla tako zgodaj iz oddaljenih vasi, s tem je pokazala svojo predanost in zavednost. Ta mladina je izdelala najlepšo štafeto palico z resolucijo, ki je potem šla preko vse Primorske do Ljubljane na Izvršni odbor Osvobodilne fronte.

V Sv. Luciji je štafeto pozdravila množica gledalcev z zastavo, petjem in harmoniko.

Pri Želinu se je ob 9.05 grgarska štafeta združila s cerkljansko in nadaljevala pot do Idrije. Čeprav je pot veskrozi strma, vendar so se mladinci in mladinke pogнали z vso mlado silo in močjo ter ob 11 uri smo bili že v Idriji.

Kdo ne pozna strme poti, ki pelje iz Idrije, čez Črni vrh na Col in Ajdovščino? Sami klanci, same serpentine, toda mladinci so jih pretekli z zanosom, kot bi bila najlepša raznina. Neki mladinec je padel iz kamiona, ko je ta razvrščal poedince na progi in si rnil kolena in roke. Na vprašanje, ali bo mogel teči, je odgovoril, da štafete ne da iz rok, dokler ne pride do cilja. In res je prav urno ubral svojo pot. Vse skozi je štafeta prav dobro potekala. Veza je bila vzpostavljena do Razdrtega; tu smo pa štafeto zadržali, ker so pritekli do te točke 3 ure prej kot je bilo po načrtu določeno. Iz Razdrtega se je štafeta nadaljevala ob 18 uri in se 1 km pred Postojno združila z ono, ki je pritekla iz Kopa. V Postojno je štafeta prispela ob 19.10, kjer so udeleženci prenočili in zjutraj ob 6.30 nadaljevali do Planine. Tukaj so se primorski tekači združili s štafeto z Notranjske.

Obema štafetama so prebivalci Planine napravili lep sprejem in vse napzoče je obhajala ista misel, ki jo je poudaril tudi to-

variš iz OF odbora, in sicer, da bomo prav kmalu lahko svobodno, tako kot danes čez bišjo italijansko-jugoslovansko mejo, pretekli tudi krivično demarkacijsko črto. Podal nam je na pot zavest in trdno upanje, da nas nobena sila na svetu ne more več ločiti; nihče ne more uničiti tega, kar je bilo postopljeno in utrjeno v teku štiriletno krvave borbe. Isto garancijo nam je dal tudi zastopnik vojske, ki je poslal vsej mladini in vsem Primorcem bratske borbene pozdrave. Naša glavna naloga je, da tudi danes vztrajamo kakor smo v preteklih letih in zavedati se moramo, da nismo sami, ampak je z nami ves napreden svet, vsi narodi Jugoslavije ter jugoslovanska armada, ki ne bo nikoli več dopustila, da bi se zgodila še enkrat krivica nad našim Primorjem in Trstom.

Ob burnem ploskanju in vzkliki je štafeta nadaljevala pot proti Ljubljani, mladina iz Postojne je krenila na svoje domove.

Ivanka Figar.

Izvršnemu odboru OF v Ljubljani

Medtem, ko letos prvič praznujemo v svobodi obletnico ustanovitve OF, ki je pod modrim vodstvom velike KP priborila svobodo jugoslovanskim narodom, Vam pošiljamo svoj prisrčni in iskreni pozdrav.

OF je bila tista sila, ki nas je rešila domačega in tujega jarma, bila je izraz ljudstva, hrepenečega po svobodi, ki je zbralo vse svoje moči, da si pribori stoletja tlačene pravice.

Mi Primorci smo bili sužnji in hlapci italijanskega imperializma, zatirani v svojih težnjah in v svoji besedi. Drugi jugoslovanski narodi pa so bili igrači domačega kapitalizma, ki jih je izrabljalo do krvi in jim odtegovalo zaslužen plačilo.

Sedaj, po zaslugi OF ni več hlapcev in ni več sužnjev. Iz krvave borbe se je porodila nova, blesteča zarja boljšega življenja.

Primorsko ljudstvo je tudi veliko pripomoglo k tej osvoboditvi, dalo je ogromno žrtev, ki so padle kot borci, kot talci, ki so umirale od trpljenja in lakote po taboriščih, hrepeneč po bližajoči se svobodi. Toda še so na delu sile, ki nam hočejo kratiti pra-

Pionirji iz Herpelj-Kozine na delu

vico do te naše zemlje prepojene z mučeniško krvjo junaških partizanov, od te zemlje, iz katere diha ena sama želja in zahteva po priključitvi k Titovi Jugoslaviji. Naše zahteve opiramo na naše žrtve in na naše trpljenje. Nihče nam ne more odvzeti tega, kar je bilo s tolikim junaštvom priborjeno in kar je bilo naše že stoletja. Z neomajnim zaupanjem gledamo v bodočnost.

Kakor smo verovali v zmago, tako verujemo sedaj v priključitev slovenskega Primorja s Trstom k FLRJ, v kateri vidimo zaščitnico demokratičnih pravic delavskih množic.

Naj živi OF, boriteljica in priboriteljica naše svobode!

Naj živi njen veliki vodja, maršal Tito!

Okr. odbor ZMJK za Vipavsko.

★

Tov. Edvardu Kardelju!

Mladina iz vasi Sv. Lucija ob Soči, zbrana na masovnem sestanku dne 25. apr. svečano izražaja svojo pripadnost Osvobodilni Fronti.

Smo tik pred peto obletnico ustanovitve Osvobodilne Fronte, ki je dovršila vojaško zmago na Primorskem, s tem da je 1. maja osvobodila Trst. Vsa mladina z nestrpnostjo pričakuje 1. maj. Šla bo v Trst, da ponovno manifestira ter odločno zahteva priključitev Trsta in ostale Julijske Krajine k FLRJ. Nastopili bomo s petjem in telovadbo. Pokazati hočemo, da smo kulturni narod, ki se hoče sam vladati.

Dragi tov. Kardelj, imamo polno zaupanje, da boste podprli naše pravične zahteve.

Naša bodočnost je edino v Titovi Jugoslaviji!

dinski aktiv, tam teh problemov niso mogli uspešno reševati.

Iz tega je izvirala slaba povezanost mladinskih vodstev s mladino. Mladina je bila prepuščena sama sebi ter je izvrševala skoraj vse naloge samoinicijativno. V tem vidimo, da je mladina pripravljena narediti prav vse, potrebno je le, to delo pravilno in sistematično voditi in ga usmerjati.

Naslednja napaka, ki prav tako jemlje polet in preprečuje aktivizacijo vse mladine v organizaciji, je sektaški odnos do one mladine, ki je bila zapeljana in katere se v času okupacije ni aktivno udeleževala borbe, a je danes pripravljena delati. Imamo zelo krute primere odbijanja te mladine, kot n. pr. odstranjevanje iz sestankov in celo iz kulturnih prireditvev.

V zvezi z vsemi temi ugotovitvami je plenum izdelal naslednje sklepe:

1. Utrjevanje organizacije.

Da bomo lahko izvršili vse naloge, ki se postavljaajo pred nas, moramo delati predvsem na tem, da bomo organizacijo utrdili. Postaviti moramo sposobne krajeve sekretarje in tajništva, pravilno razdeliti delo, tako da bo vsak član tajništva dejansko vedel, kaj je njegovo delo.

Ker so bili mnogi naši plenumi zgolj reprezentativni, je naša naloga, da te plenuma zamenjamo z ljudmi, ki bodo dejansko vodstvo mladine vsega okraja.

Organizacijo bomo utrjevali tudi s tem, da bomo v njo vključili vse demobilizirane borce iz JA ter jih postavili tudi na vodilna mesta. Zlasti pa moramo paziti, da bomo v organizacijo vključili mladino od 20—24 let, ki je sedaj nimamo pritegnjene in je večinoma prepuščena sama sebi. To je tista mladina, ki ima v sebi že potrebno resnost, katere naši organizaciji čisto primanjkuje, ker imamo v nji samo mladino od 15—18 let. Z aktivizacijo in vključitvijo vse mladine tako moške kot ženske, bo organizacija lahko izvrševala naloge, ki stoje pred njo.

2. Postaviti odbore v tovarnah, šolah in vaseh.

V tovarnah, kjer mladina ni organizirana

na v svojih odborih delavske mladine, vlada še vedno stari odnos do dela, star odnos med mladimi delavci in mojstri. Mladina tam ne stremi za tem, da bi čimbolj doignila produkcijo in izboljšala kvaliteto proizvodov, ker se v organizaciji ne ozgaja. Isti pojav opazamo na šolah, kjer je organizacija šibka, ali je ni. Slabi odnosi med profesorji in dijaki, slabi učni uspehi. Prav zaradi tega, da bo naša mladina delala v interesu skupnosti, da bo pomagala pri graditvi in utrditvi naše nove ljudske oblasti, moramo mladino pritegniti v organizacijo, katere jo bo ozgajala, vodila v delu in v borbi za svoje pravice ter za pravice naroda.

3. Studij v naših odborih in studij statuta Ljudske mladine Jugoslavije.

Mnogo napak, katere so se dogajale do sedaj, je izviralo prav iz premajhne razgledanosti naše mladine in funkcionarjev samih. Mnogo naše mladine po raznih delavnicah in šolah ne polaga dovolj pažnje na strokovno izobrazbo in s tem v zvezi ne vidi visokega cilja in naloge, ki jo ima mladina, kot bodočnost naroda. Zato je potrebno, da posvetijo vse naše osnovne organizacije, v prvi vrsti pa seveda mladinska vodstva, veliko pažnje študiju politične in strokovne literature; prav tako čitanju naših časopisov, iz katerih razbiramo direktive za naše delo.

Do sedaj so se dogajale v naši organizaciji razne napake, ki so bile povsem organizacijskega značaja, ki so izvirale iz nezadostnega poznanja strukture naše organizacije. Ker vidimo v predlogu statuta Ljudske mladine Jugoslavije organizacijsko obliko, po kateri naj bi se razvijala tudi naša mladinska organizacija, je plenum sklenil, da mora ta statut poznati vsa mladina našega okrožja, da bo na podlagi njega pravilno razumela organizacijske oblike, da bomo vsi skupaj zvesti in disciplinirani člani mladinske organizacije.

4. Naša organizacija mora mladini čim več nuditi; zato moramo:

a) Formirati fizikturna društva in aktivne ter doseči čim večjo udeležbo v njih;

b) organizirati kulturne prireditve in gostovanja po vaseh;

c) organizirati izlete na kraje, kjer so se vršile borbe;

d) organizirati skupne obiske kinopredstav.

Od mladine stalno zahtevamo razne stvari, nikoli pa se nismo vprašali, kako bi mladini kaj nudili. Na plenumu smo ugotovljali, da mladina vse preveč pleše in se nezdravo zabava; da pa jo bomo od tega odtegnili, ji moramo nuditi druga razvedrila. Gospodarski položaj dovoljuje, da naša tajništva premislijo, na kakšen način bi lahko mladini nekaj nudili.

Do telesne ozgoje ima mladina posebno veselje. Okrajni odbori naj pristopijo k organizaciji iniciativnih odborov fizikulture na terenu; mladinska organizacija mora imeti v fizikturnih društvih svoj oplov. V odbore morajo priti taki mladinci, ki bodo zastopali težnje mladine. Kmečka mladina ni sprejemala fizikulture, češ da je dovolj dela na polju. Mi moramo fizikluro gojiti, da se telesno okrepimo, da bomo lažje prenašali napore ter da pridobimo predbojaško izobrazbo.

Pestre oblike našega mladinskega dela bomo poživili tudi s tem, da bomo prirejali dobre kulturne prireditve in šli prirejat te predstave tudi v druge vasi. Po prostovoljnem delu pa bomo organizirali tudi zdravo zabavo.

Težka je bila borba primorskega ljudstva in nešteto je krajev, kjer so padali naši najboljši borci, a mladina zanje ne ve. Zato, da bo vsa naša mladina, skupno s pionirji, seznanjena z borbo našega ljudstva, bomo organizirali skupne izlete v kraje, kjer se se vršile borbe, kjer so bile bolnice, tiskarne, itd.

Da bo vsa mladina lahko obiskala kinopredstave, ne samo tista, ki živi v krajih, kjer se nahajajo kinematografi, temveč tudi mladina iz oddaljenejših vasi, bomo organizirali skupne predstave za kmečko mladino, da se bo lahko tudi na tem področju kulturno izpopolnjevala.

Nekaj zaključnih rezultatov prvomajskega tekmovanja

Prvi maj in III. kongres USAOJ-a, dva praznika mladine in vseh Jugoslovanskih narodov sta pred vrati, dneva, ki za nas obenem pomenita tudi obračun našega dela v prvomajskem tekmovanju. Že ves čas našega tekmovanja smo ugotavljali uspehe in zbirali podatke ter pošiljali in priobčevali poročila. Ugotovili smo na podlagi teh poročil, da mladina res tekmuje in se zaveda svojih dolžnosti pri obnovi naše domovine in pri preobrazbi našega človeka. Mladina se dobro zaveda, da bo z uspehim tekmovanjem ogromno doprinesla v borbi, ki jo vodimo za našo Slovensko zemljo; za našo Primorsko s Trstom in Gorico, ki morata biti in tudi bosta jugoslovanska.

Pravico biti Jugoslovani, državljani nove Titove Jugoslavije, smo si priborili v teku narodno osvobodilne borbe, ko so padali naši sinovi in je naša kri pojila zemljo, katero na žalost še danes davijo fašisti v cono A. Toda, tovariši in tovarišice, prav kmalu bomo izbrisali tisto nesrečno demarkacijsko črto, ki še danes loči brate Slovence, ki še danes loči našo Primorsko na dva tako različna dela. En del, to je naša cona B, kjer ljudstvo uživa svobodo in sadove naše borbe ter drugi del, kjer zatiranje delovnega človeka — Slovence in Italijana, presega vse meje. Da se ta razlika enkrat za vselej odpravi, smo mi tekmovali in še tekmujemo ter bomo tudi v bodoče tekmovali in z našim delom na vseh poljih obnove in izobrazbe dokazali, kaj in čigavi smo.

Kolikor smo dosegli v prvem večjem skupnem tekmovanju, je razvidno iz nekaterih končnih rvezultatov našega tekmovanja.

Priprave za sprejem mednarodne komisije: Pri pripravih za sprejem smo tekmovali v tem, kdo bo postavil več slavolokov, kateri slavolok bo lepši. Skratka tekmovali smo v tem, katera vasa bo že na zunaj bolj jasno dokazala, da smo Jugoslovani in da Jugoslovani tudi hočemo ostati. Pri tekmovanju na tem polju smo dosegli velike uspehe.

Tako je mladina iz Grgarskega okraja na tem polju tekmovanja storila sledeče: v Grgarju samem so za prihod mednarodne komisije napravili 500 delovnih ur, v vasi Ravne 228 delovnih ur, v Tribuših, to je v vasi, kjer so se stalno zadrževali partizani in ki je že v teku nar. osv. borbe ogromno doprinesla, so v isti namen napravili mladinci in mladinke 278 delovnih ur. V Avčah 327, v Kanalskem vrhu 65, v Lipici 105, v Čepovanu 220, v Dolu pri Čepovanu 790, v Podleščah 1200, v Levpi 540. Tekmovale pa so tudi ostale vasi, ki tu niso objavljene in so dosegle lepe uspehe. Tako je torej samo mladina Grgarskega okraja v tekmovanju pri pripravih za prihod mednarodne komisije napravila 4053 delovnih ur, v kolikor smo dobili iz posameznih krajev že poročila.

Tudi mladina iz ostalih okrajev je na tem polju tekmovanja pridno delala. V vasi Senožec v Postojnskem okraju so n. pr. pri pripravih za prihod mednarodne komisije napravili skupno 1400 delovnih ur. Mladina iz vasi Senadole je napravila 4 lepe slavoloke, izraz naše volje; pri tem delu je sodelovalo 23 mladincev in mladink in so skupno napravili 270 delovnih ur. Pri napisni akciji pa je 8 mladincev in mladink napravilo 12 delovnih ur.

Poleg dela pri pripravih za prihod komisije, se je mladina udeleževala na kulturno-prosvetnem in gospodarskem polju, kjer je žela in še žanje velike uspehe.

Mladina iz okraja Hrpelje-Kozina nam o rezultatih svojega tekmovanja poroča sledeče: Samo pri delu na polju, kjer smo pomagali vsem tistim družinam, ki so v teku narodno osvobodilne borbe izgubili svoje sinove, može in očete, katerih kri napaja našo primorsko zemljo — tovarišev, ki jih nikoli ne bomo pozabili — smo napravili skupno 4676 del. ur. V teh delavnih urah so vsi te tiste ure, ki smo jih porabili pri sajenju sadnih dreves.

Mladina iz okraja Hrpelje-Kozina je tekmovala tudi pri popravilanju in obnavljanju cest. Napravila je 15.748 del. ur in je pri tem bilo popravljeno 32 km ceste, kar pomeni pri obnovi naše po okupatorju opustošene domovine velik uspeh.

Poleg dela pri obnovi je mladina istega okraja priredila 12 dobro pripravljenih kulturnih prireditev, 15 kulturnih prireditev pa je napravila skupno z vojsko.

Pri pogozdovanju, ki je prav v okraju Hrpelje-Kozina zelo velikega pomena, je mladina napravila 4395 delovnih ur ter pri tem posadila 50.598 borovih sadik, ki bodo čez leta krasili naš Kras.

Kakor vsa Primorska tako so tudi vasi iz okraja Hrpelje-Kozina bile dobro pripravljene in okrašene tudi na zunaj za prihod mednarodne komisije. Pri teh pripravah je mladina napravila 19.452 del. ur.

Ko je mladina vsega sveta proslavila mladinski teden, so mladinci in mladinke tega okraja zažgali 76 kresov, ob koncu svetovnega mladinskega tedna pa je gorelo 54 kresov. Še bolj pa se je mladina izkazala,

ko je na predvečer 5. obletnice ustanovitve OF, ki za nas Slovence pomeni enega največjih praznikov, prižgala 164 kresov na najvidnejših mestih, to je na najvišjih hribih okraja. Vse te kresove so videli bratje

Tov. Vrtovec Stanko, Ustje

onstran bivše italijansko-jugoslovanske meje, ki čutijo in delajo z nami, videli so jih tudi naši bratje onstran demarkacijske črte in plamen borbe in srda proti zatiralcem naroda je v njihovih srcih še bolj zaplamtel. Saj vedo, da smo mi z njimi in da se tudi mi borimo za njihovo osvoboditev, za katero oni še danes žrtvujejo svoja življe-

Tudi primorska mladina bo sodelovala pri graditvi proge Brčko-Banoviči

V teh dneh odhajajo z navdušenjem prve skupine mladine iz vseh pokrajin Jugoslavije na gradnjo mladinske proge Brčko-Banoviči.

S to akcijo, ki je največja od vseh dosedanjih mladinskih akcij, bomo dokazali, da smo pravilno razumeli naloge obnove in da smo pripravljeni na vse žrve za izgradnjo naše domovine.

Gospodarski pomen te akcije bo jasen vsakomur, ko bo spoznal, da se bo z graditvijo te industrijske železniške proge proizvodnja rjavega premoga v rudnikih na področju Banovičev desetkrat povečala in bo vsa industrija v Beogradu in Vojvodini dobila dovolj dobrega in cenene goriva; poleg tega se bodo izvažale iz bogatega okraja Banoviči še druge surovine in produkti.

Ta akcija pa nima samo velikega gospodarskega pomena, ampak so CO USAOJ-a vodili pri načrtu tega velikega dela še mnogi drugi važni politični momenti. Pri tej akciji se bo mladina vseh narodov Jugoslavije zaktivizirala, spoznala se bo med seboj, utrdilo se bo bratstvo in edinstvo mladine Jugoslavije, ki je osnova bodočnosti naše domovine. Mladina sama se bo vsestransko zgradila, ker se bo pri tem delu kulturno, politično in strokovno udeleževala. Iz te akcije bodo izšli tisoči mladinskih kadrov.

Nadaljujmo z načrtnim delom

Prvomajsko tekmovanje smo zaključili. Zaključili smo ga s precejšnjim uspehom. Mnoge mladinske organizacije so svoj načrt tekmovanja prekoračile, kar pomeni, da se mladina zaveda važnosti tekmovanja, da se zaveda, da si bomo samo s požrtvovalnim delom ustvarili tisto bodočnost, za katero smo se borili. Toda s 1. majem naše delo še ni končano. Mladino čakajo še velike naloge, ki jih bo morala z uspehom izpolniti.

Predpogoj za vsak uspeh v našem delu pa je načrtnost. In ravno zato, ker se je držala načrta, je mladina v prvomajskem tekmovanju dosegla velike uspehe.

To osnovno načelo, ki nas mora voditi pri vsej naši dejavnosti, je dobro razumelo tajništvo tolminskega okraja, ki bo tudi v bodoče delalo po načrtu. Ob zaključku tekmovanja je okrajni odbor ZMJK Tolmin napravil načrt svojega dela za mesec maj. Ko objavljamo ta načrt, pozivamo vse mladinske organizacije, naj posnemajo primer okrajnega tajništva ZMJK za Tolminsko, ker samo tako bomo lahko dosegli uspehe, utrjevali našo organizacijo in izvrševali tiste naloge, ki stoje pred mladino Julijske Krajine, samo tako bomo dosledno delali v smislu noveletne poslanice maršala Tita.

Načrt dela okrajnega tajništva ZMJK za Tolminsko za mesec maj je sledeči:

1. Pritegnili bomo v mladinsko delo mladince in mladinke, ki delajo v okrajnem merilu, iz učiteljske in gimnazije.
2. Utrjevali bomo naše osnovne organi-

nja, čeprav ne zahtevajo drugega kakor svoje pravice, ki so jih z lastno krvjo priborili. Mladina iz Gradišča pri Divači je zbrala za naše invalide 672 lir in jim s tem dokazala, da žrtve, ki so jih v borbi doprinesli s tem, da so darovali svoje zdravje, nismo in ne bomo nikoli pozabili.

Mladina iz okraja Ilirska Bistrica je v prvomajskem tekmovanju napravila tole: Prostovoljnih delovnih ur je bilo 32.510 in to pri popravilanju cest, čiščenju ruševin, postavljanju apnenic, čiščenju borovega preleca, sadja, saditev dreves itd. Zažganih je bilo 6 apnenic, posadili so 23.500 gozdnih dreves, od katerih je 20.000 posadila srednješolska mladina. Skupno z vojsko so nabrali 815 stotov železa, katerega je odpeljala vojska. V svetovnem mladinskem tednu je mladina napravila 7 prireditev in zažgala 108 kresov. Število mladinskih stenčiasov v okraju se je povečalo, in sicer od 29 na 49. V devetih vaseh so bili večerni tečaji, obiskani od vse mladine. Pridobili smo 150 naročnikov »Primorske borbe« ter 50 naročnikov »Mladine«. Reorganizirali smo 18 mladinskih odborov po vaseh, pri tem se je organizacija izboljšala za 20 odstotkov.

Mladina okraja Tolmin je v prvomajskem tekmovanju napravila sledeče: Delovnih ur je bilo napravljenih 48.546, tekstilnih krp je bilo nabranih 3200 kg, starega železa 105 centov, stekla 2 centa, vsajenih je bilo 21.600 dreves. V desetih vaseh mladina obiskuje večerne tečaje, stenčiasi so bili postavljeni po vseh vaseh; prireditve je bilo 28, proslav 32, študijskih sestankov mladine 95. Ob priliki raznih proslav je gorelo po hribih 652 kresov, nabrali so 75 naročnikov »Primorske borbe«, prostovoljnih prispevkov 5396 lir. Tekla čez drn in strn se je udeležilo 100 mladincev in mladink, štafete 45 mladincev in mladink, za fizikalni nastop v Trstu se je pripravljalo 310 mladink, 180 mladincev in 150 pionirjev. V teku tekmovanja so se posebno odlikovale sledeče vasi: Poljubi, Zatočnik, Logaršče, učiteljske in gimnazija v Tolminu.

Mladina viraškega okraja je napravila sledeče: 39.500 delovnih ur pri popravilanju cest, za priprave ob prihodu mednarodne komisije, za čiščenje ruševin in polja. V celoti je mladina sodelovala pri akciji za pomoč Trstu. Precej mladine tega okraja je tekmovalo neorganizirano, kar se je opazilo tudi v drugih krajih. V prvomajskem tekmovanju se je najbolj izkazal tov. Vrtovec Stanko, tajnik ZMJK na Ustju.

Mladina iz Postojnskega okraja je izvršila sledeče: gospodarstvo: pri čiščenju ruševin in planiranju jarkov 5479 del. ur, v vsem okraju je mladina popravila 21 km cest s 5190 del. urami, pri elektrifikaciji 420, pri žganju apnenic 320 del. ur. Očistila je 15.000 kv. metrov gozda za nasaditev, 16.000 borovih sadik in smrek je nasadila skupno s pionirji v 15.620 del. urah. Pri obdelavi polja 1037 ur, v neobdelano zemljo so nasadili 900 kg krompirja in 60 kg fižola. Očistila je 1850 kv. metrov travnika, pri pranju vojski 6500 del. ur. Starega železa je bilo nabranega 530 centov. V svetovnem mladinskem tednu je ta mladina napravila 35 prireditev, 110 kresov, 15 napisov z velikimi kamenitimi črkami na vidnih mestih. Kulturno-prosvetno delo: 65 kulturnih prireditev, 45 proslav, pionirskih zborov 5 mešanih 9. Naročnikov »Mladine« smo dvignili od 256 na 600.

V tekmovanje se je v celoti vključila srednješolska mladina iz gimnazije, ki je tekmovala v naslednjem: v učenju, kjer je imela 45 študijskih sestankov po krožkih; kulturno prosvetni sektor, fizikultura, socialno skrbstvo, prostovoljno delo. Mladina iz vasi Oreška, Postojnski okraj, nam piše naslednje: »Naša mladina je tekmovala in bo nadaljevala tekmovanje zato, ker se zaveda velikega pomena skupnega prostovoljnega dela in ker hoče biti enaka ostali mladini Jugoslavije, kateri hočemo biti čimprej priključeni in s tem uresničiti težnje in želje vsega naprednega ljudstva Julijske Krajine. To naj bo geslo ne samo za mladino Oreška, ampak vse primorske mladine.

statistiko nad svojim članstvom, v čut odgovornosti pri izvrševanju sklepov, sprejetih na sestankih, v zavestno disciplino in točnost.

4. Pritegnili bomo v organizacijo mladino, ki še stoji ob strani. Odstotek neorganiziranih bomo znižali na 10%. Posebno paznjo bomo polagali na mladino od 20. do 25. leta.

5. Uredili bomo finančno vprašanje najmanj v polovici vasi okraja.

6. Izboljšali bomo naše kulturno-prosvetno delo s pritegnitvijo novih članov v okrajni mladinski kulturno-prosvetni odsek.

7. Še naprej bomo izvajali kampanjo za udeležbo mladine pri gradnji mladinske železniške proge Brčko-Banoviči.

8. Utrjevali bomo pionirsko organizacijo s tesnejšo povezanostjo s tajništvom ZMJK.

9. Uredili bomo po vseh vaseh vprašanje članarine.

10. Okrajni odbor ZMJK bo uredil statistiko o članstvu in o udeleževanju mladine na vseh poljih.

11. Ker je mladina v Tolminu malo*zajeta in zaktivizirana, bo okrajno mladinsko tajništvo polagalo odsej več pažnje na mladinske organizacije v Tolminu samem. V zvezi s tem, bomo podvzeli nove primerne organizacijske oblike po zgledu SIAU odbora in sicer bomo postavili mestni in tri četrtne odbore.

Iniciativo, ki jo je pokazalo okrajno tajništvo v Tolminu, moramo pohvaliti in vsestransko podpreti, kljub temu, da je v nekaterih točkah premalo konkretno. Vsekakor moramo poudariti, da je to načrt okrajnega tajništva, ne more pa biti šarblonski načrt naših masovnih organizacij na terenu. Organizacije na terenu si morajo tudi v bodoče v svojih načrtih postaviti konkretne naloge, označene s številkami, ker samo tako bo naše delo načrtno in bo želo zaželjene uspehe.

ki bodo sposobni izvršiti velike naloge, ki stoje danes pred vso mladino Jugoslavije.

Posebno važen politični pomen ima za nas primorsko mladino udeležba pri gradnji te proge. S tem bo mladina Julijske Krajine še enkrat pokazala svojo odločno voljo za priključitev k FLRJ, svojo ljubezen do nove domovine, svojo hvaležnost do vse mladine Jugoslavije, ki se je z nami borila in nam, danes v celoti stoji ob strani pri naših pravičnih zahtevah. Z udeležbo pri tej akciji bo mladina Julijske Krajine ponovno pokazala svojo borbenost, svojo požrtvovalnost, svojo udarnost, ter se bo izkazala vredno mladih tovarišev, ki so padli v boju za svobodo Primorske.

Razni primeri že kažejo, da se mladina Julijske Krajine zaveda gospodarske in politične važnosti izgradnje te proge. Mladina Tolminskega okraja se je takoj, ko je zvedela za to akcijo, masovno odzvala. 200 mladincev in mladink — prostovoljcev se je odzvalo pozivu CO USAOJ-a. S posebnim navdušenjem so sprejeli to obvezo dijaki in dijakinje iz gimnazije in učiteljske. Skupno z mladino so se prijavili za delo tudi tovariši profesorji: Božič, Urbančič, Bratašević, Suhadolnik Iza in Kogoj.

Vsa ostala mladina Julijske Krajine, kmečka, delavska in srednješolska naj sledi zgledu tolminskega okraja in naj gre z navdušenjem na delo.

zacije — odbore ZMJK na vasi. V ta namen bomo obiskali najmanj dvakrat mesečno vse vasi okraja.

da jih bomo uvajali v načrtno delo, v točno

3. Utrjevali bomo odbore na vasi s tem,

Kako naj bodo urejene naše knjižnice

Kot ena izmed najvažnejših pridobitev narodno osvobodilne borbe je za nas Primorci brez dvoma ta, da se lahko svobodno izražamo v našem materinskem jeziku, da je nam povrnjena pravica slovenske govora, katero nam je fašistična Italija kratala vso dobo njenega vladanja v Julijski Krajini. Znano so metode raznarodovanja našega ljudstva, s katerimi so hoteli fašisti za vsako ceno ubiti med primorskimi Slovenci narodnostno zavest. Posebno mladina je bila podvržena temu pritisku: potom »otroških vrtec« so otrokom že v predšolski dobi vsiljevali tuj, nepoznan jezik, kar je potem nadaljevalo vsa leta osnovne šole. Italijanski učitelji so pretepali naše učence ter jim pljuvali v usta, ako so slišali, da se ti v šoli pogovarjajo po slovensko.

Da bi tudi iz ostale množice čim bolj izruvali slovensko besedo, so se italijanske oblasti že takoj v prvih povojnih letih, kljub prvotnim slovesnim obljubam o zaščitenju naših kulturnih pravic in o širokih kulturnih avtonomijah, vrgle na uničenje slovenskih knjižnic, katerih je bilo takrat po deželi in v mestih precejšnje število.

Gorelo so slovenske knjige, zaplenjen je bil inventar. Le majhen del tega so zavedni ljudje uspeli ohraniti, da so lahko na skrivaj učili svoje otroke materinščine. S prav redkimi izjemami je bila slovenska knjiga izgnana iz naše zemlje za vso dobo fašistične okupacije.

Da te raznarodovalne metode niso uspeli, nam je v dokaz veliko zanimanje in veselje, s katerim so naši ljudje še pred kapitulacijo Italije segali po našem partizanskem tisku, kako verno so prebirali slovensko pisane časopise, in ljubezen, s katero so to časopisje čuvali. Da narodna zavest ni izumrla niti v naših najmlajših, so nam dokazali pionirji, ki so v najtežjih okoliščinah kljub pogostim okupatorjevim vdorom, kljub snegu in mrazu ter z nezadostno oprejo, z veliko vnemo posecali slovenske šole na osvobojenem ozemlju, ter skušali čimprej nadoknaditi to, kar jim je bilo prej onemogočeno. Po naših vaseh so se ustanavljale čitalnice in knjižnice, spočetka skromne, ki so se pa pozneje čimbolj razvijale.

(Nadaljevanje prihodnjic)